

СОЦИАЛИЗМ ЧУРТТАРЫНДА

ХЕННИГСДОРФТУН МЕТАЛЛУРГАРЫНЫҢ ЧЕДИШКИННЕРИ

БЕРЛИН. Потсдам округ-
тун Хеннигсдорфта В. Флю-
риг аттыг кай прокат заводу-
нун металлургалары эртенки
чыны 600 муң тоина прокат
качы берген. Бүдүргөсүнүн
бүтүс сес чыл төгүзүңүз дү-
гузунда ындаг улук чедиш-
кинни коллектив эртенки
болгаш техникалык эң чаа че-
дишкисинери нестереткен-
ни, амгы үеңи технология-
ны ажыглаанын ачында
чедиш алган. Прокат каңы
бүдүрерин көүдөдөдөр мате-
риалдар болгаш энергия ча-
рыгдалы өзөөсүндө турга че-
диш алган. Эртенки чылды
заводу металлургалары барык
бир миллион марка акшанын
энергияны камиял алган.

БАЙЫРЛАДЫҢ АЛДРЫ ДЭШ

БУХАРЕСТ. Республиканы
чарлаанын чокчулап оор
37 чылын социалист Румы-
нияны күш-ажыгы коллек-
тивтери кайгамчык чедиш-
кисинери-биле уткуп турар.
Стактарын болгаш агрегат-
тарын Бухарест заводуун
специалисттер байысалады
өскө бир улук бүдүргөсүнүн
— Август 23 аттыг заводун
чакырып дугаар тос ажылы
ажылаар тургузуп амгы үе-
ниң сайырада ажылаашкы
товун чуртка бир-ле дугаары-
да тургускан. Ол төп кылп
турар кесектерин операция-
ларын дараалашкы болу-
рун болгаш оларнын тургужу
автоматтыг аргазы-биле баш-
караар.

СОЦИАЛИСТИК ТУРГУЗУШКУНУН ОРУУ-БИЛЕ

БУДАПЕШТ. 1984 чыл Вен-
грияга социалист тургузуш-

куннун оруу-биле чайгыш
чок бурунгаарлаашкынын,
экономиканын эртенки бол-
гаш культураның таланын
чаа-чаа сорулганын чедиш
алганын чылы болган.

Баштайгы санаашкынар-
биле алмаш, чурттуң нацио-
нал орулгазы планаттыган-
нында мурнаан темпиреби-
ле өскөн. Венгрия Улус Рес-
публикага үлестир прокуция-
зын кылды үндүрерин 2,5—3
хуу көзүндө, бой-биле калы
бүдүргөсүн ажыктын бели-
деринче, чиг-эти болгаш эне-
ригияны чоп ажылаарынче
күчөөсүн санып келген.
Чурттуң үлестир бүдүргөсү-
нүн карта-чуртунда чаа
үлүг объектилер немереш-
кен. Оларнын аразында СССР-ниң
техника дөткөмчөсү-биле ту-
дуп турар Пакштын атомуг
электростанциязы бар, оон
ийги блонг ажылады кийр-
ген. Венгрияны Социалист
ажыктын партиянын ам бо-
лур XIII съездинге болгаш
физикмен Венгрияны хоста-
нын 40 чылыга алдар кыл-
дыр ВУР-да калбарган бүд-
үргөсүн чарыш улус ажы-
лаар сорулгаларын чедиш-
кинни шиптирээринче улук
ролду ойноган.

Венгрияны ажык чонка-
ры боттарынын чедишкисин-
ерин акы-дүмса социалист
чурттар-биле, хамиктын мур-
нуна Совет Эвнелин-биле үр-
гүлчү калбарыл, чаа-чаа хе-
виер-биле байыл оорар ка-
ды ажылаашкы-биле сыры
холбаштыр турар.

УЛУС АЖЫЛАГЫНЫҢ ЧУГУЛА АДЫРЫ

СОФИЯ. Болгария Улус
Республика лизы-бүрү чурт-
тардан тургустерге эки-не солун

көрүштүг чурт болуп турары
эртенки чыл база дагын баш-
каан. Нинти-биле аңаа 5
миллион тургустер чораша, ол
дээр, 1983 чылдазында 300
муң кижжи хой болган ол.

Даштын аалчыларын
дыштангына таарышкан
650 гостиницаларын, хой са-
ныг кемпистерин болгаш мо-
телиерин Болгария Улус Рес-
публикага колдуулаа улус-
чу эрке-чаргыган чылдары-
да туткан. Эртенки чылын, оон
мурнаа-даа чылдары ыш-
кан, СССР-ден болгаш соци-
алист өскө-даа чурттардан
тургустер саны хой болган.

ЧАҢЧЫЛ ЕЗУГААР

СОФИЯ. «Честита нова го-
дина» — Чаа чылдын чалчы
болган байыр чедиришкисин
Болгарияда амгы үеде дык
сургажаан. Оон хураңгайды
ады — «ЧНГ». Магистерини
байырап шипини кийр де-
риш чедиришкен. Чаа чылдын
базарларында, аалчылар ба-
жынарында ол сөстү көрүп
болур.

Болгар байысалады бол-
гаш бүтү Болгарияны хамаш-
тылар Чаа чылды сорук ки-
ришкисин утканнар. 1984
чыл оларнын амдыралына
онза чыл болган — Болгария-
га социалист революциянын
40 чылын бүтү чон демделген.
Болгария Улус Республиканын
яңында орулгазы 1983 чыл-
дазы-биле деңгээрге, эртенки
чылды 4,6 хуу өскөн.

Ол чорук чурттуң ажык
чонкарынын амдырал дең-
гээри бидер херекке улук
депшигени хандырган. Анык
специалисттерин, кадык кам-
дал ажылаашкыларын ажыл
телевирия бедикте, хой
урулдарын өг-бүлелерин,
пенсонерлерин амдырал

байдалдарын экижер тала-
зы-биле чаа хемчегдерин бо-
тандырган. Оон муң ха-
маатылар Чаа чылды чаа
квартираларга байыраан.

ГДАНЬСКИН ЮБИЛЕЙЛИГ СУДНОЗУ

ВАРШАВА. Гданьскин
«Висла» верфиз Чаа чылды
бүдүзүнде муң дугаарлыг
суднону бүдүргөн. Балык ты-
ыжынын, пассажирлер ар-
гыштарынын судноларын
верфиниң ажылаачылары бү-
дүртү турар.

Эжидириниң оңагаш
солун, чараш судноларын ба-
за кылп турар.

Судноларын хой кезин
нургулайында-ла Совет Эвнели-
нине үндүр сөдүп турар. Со-
вет чакырагаш езугаар хой са-
ныг улук хемчегдерин суд-
нолар тудары продукция оу-
дурин чакыгыш чок калбар-
тыр арганы верфиниң коллек-
тивинге берип турар. Чүгө
сөдүгү беш чылда бешин бүт-
дүрүшкү хемчегин ол иш
каптал улаттырган.

Судноларын чаа хемчег-
дер кылп үндүрерин верфь
коллективиниң эң чокку пла-
нында көргөн.

БАЙЫРЛЫГ ЕЗУЛАЛ

ХАНОЙ. Соңгу Вьетнамын
Хабак можунуң Дакхауун
шил заводу тудуп эгелерин-
ниң байырыг езуламы бол-
ган. Совет Эвнелинде баар
амгы үеңи технология дери-
гелери чыл бүрү 2,3 миллион
дөрсөчү метр шилди кылп
үндүр арганы бээр. Ам бо-
зын улук өсөтөк ажыла
чоруга: оруткары кылган,
складтарын тургаш өскө-даа
дуалай бажынары туткан.
Кезинде баргаш ажыла-
чылар чурттаар тудугулар
хоорыжыгажын келер үеңи
бүдүргөсүн-биле кожа тос-
тогөн.

Дакхауун шил заводу со-
вет-вьетнам кады ажыла-
жылга объектилериниң саны-
га немереш. Хоабининиң бол-
гаш Чинаын гидроэлектрос-
танциялары, Фалынин ода-
га-биле ажылаар электростан-
циязы, Кызыл хемни кел-
дир «Ханглонг» көүрүгү ыш-
каш ындаг улук тудугулар ол
объектилериниң саныга кирер.
Вьетнамга улусчу эрке-чар-
гыган чылдарында Совет Эвнели-
ниниң дуаламчызы-биле улус
ажыл-агынын 200
ажык чугула тудугуларын тут-
кан.

МЕТОДИКТИК КАБИНЕТ АЖЫТТЫҢАҢ

ПРАГА. Остравада К. Гот-
вальд аттыг металлургия бол-
гаш машина тудуунуң комби-
надына мурнакы совет дур-
жуганы пропагандалаар ме-
тодиктиг кабинетти амыткан.
Комбинаттын дөрт муң ажык
ажыкчылары Чехословак-
совет найырал аттыг 224 бри-
гадаларда ажылап турар. Бү-
дүргөсүн суралгы совет
чаарткычылары Злобиниян,
Басовтун болгаш өскелериниң
ода дуржугазын чехословак
оңдуктер чедишкисиниң шип-
гээдин ап турар. Күш-ажыл-
ды депшигелер аргаларын
нестердер талазы-биле эрге-
жок чугула чүдүлөр-биле ка-
бинетти дерзэи.

(СЭТА).

Н. КИННОКТУҢ МЕДЕГЛЕЛИ

ЛОНДОН. (СЭТА). Лейбо-
рист партиянын баштыны
Н. Киннок эртенки чылды Ве-
ликобританияга эң-не берге
болгаш өөрүшкү чок болганын
демеделген. Консерваторлар-
нын чазанын экономикалык по-
литиканын түңселинде чурт-
та үлестир бүдүргөсүнүн
кызыллары болгаш амгы үеде
3,3 миллион четкен ажыл чок
«арткы кижилерини» саны кө-
үдээрнү үргүчүлүп турарын
ол чаа Чылда чурттуң чоңу-
га кыгырында айткан.
1984 чылда британ ортукул-
тарга ажыл чок кижилер
аважоор хамаан чок, харын
барык 170 муң кижиге көү-
дээр.

Демиселди күштелдирер

ЛОНДОН. (СЭТА). Вели-
кобританияның массалыг ор-
ганизациязы — адропул чеп-
секти дүжүрери дээр шип-
чээшкисин Вашингтонунуң бо-
гаш НАТО-нуң милитарисчи,
авантюрист улаанышкынын
га уду демиселди күштелдир-
ерин кыйгырган. Делегетини
улаанын адропул ракетка-
лар эвес, тайбын херек деп
мында тараткан медегелде чу-
гаалып турар. Чеселениш-
кисиниң эдилер бүдүрерин ко-
смос делегетинче шипчилериниң
улаанын медегел чок планарын-
дан АКШ ойталазын дээр бу-
гу чүдүлери кылп хере.

Төрөөн чуртун камгалаар

МАНАГУА. (СЭТА). Санди-
ножу улусчу армия, шериг
ужукучулары болгаш даала-
жы, эки тургун милли-
циязы, тылдыг ажил-шичле-
ри — Никарагуагың бүгү чо-
ну түрөөн чуртунуң револю-
туг чаалап алышкыларын
быжык-биле камгалап турар.
Никарагуагың шериглериниң
чедишкисиниң хөдөлгисиниң
нөдүгүнүн түңселинде эртенки
чылды адропулунда 4 муң
ажык америк хөдөлгисиниң
лерин чыскаалдан үндүргөн.
Хостуг, революстуг төрөөн чур-
тун камгалаарың бүгү ника-
рагуа улус бүрүн шиптирил-
деп, Д. Ортега медегелген. Ни-
карагуагың чурттакчылары-
ның меделериниң болгаш ор-
ганизастыг чорунуң өскени
төөлүгү болушкуну — эң
баштайгы езуугу хостуг, демо-
краттыг согушталарын чеди-
шкисиниң эрттирерин хан-
дырган деп, Д. Ортега дем-
делген.

Америк шериглериниң дөрт
халлаарын кижанышкыны
бар болганда, 1985 чылда кү-
рүс бюджетиниң 40 ажык
хуузуң чуртун камгалаар
арганын быжылаарынче уга-
ндыр деп, Д. Ортега дыңда-
ган.

Халаптыг медээлер

Президент Дж. Кеннеди
1963 чылдын ноябрь 22-де
өлүрткөн. Оон бээр амга чедир
Американын Каттышкан Штат-
тарында 440 муң ажык кижжи
халлаашкын үеңинде боолалып
өлүрткөн. АКШ-тын истеде-
лерин федералдыг бюронуң
меделерин езууга алгаш, ол
үеде 1,7 миллион американын
балыгалаттырган.

Делегетиниң ийги дайымын
чылдарында Каттышкан
Штаттар 400 муң кижжизин
өлүрткөн, 670 муң кижжи ба-
лыгалаттырган.

(ПМА).

АКШ-ТЫҢ ПОЛИТИКАЗЫ ЧИГЗИНЧИГ

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Ва-
шингтонун чарлаан дайы-
ныга таарышкы турар чурт
болур Афганистанга хамаш-
рыштыр Каттышкан Штаттар-
ның политиказы АКШ-тын бо-
дула чигизиниң бооп турар.

«Бистер Афганистанда чо-
гум чүгү кылп турар бис?» —

деп, «Вашингтон пост» солун
айтырып салган. Ол ТРЭ-
ниң ажилдачыларыг ачык
чүгү бооп турар-даа болза,
президент бистер хостага
дээр демиселдерге дузалап
турар бис деп чугаалап ту-
рар. Ийи арынның политика-
ны чажырада, «хосталга» деп
сөстү канчаар ажылап тура-

рын база катп көрүп тур бис
— деп, солун медегелген. Бис-
тер тилеп ап шиптирмес
демиселди база катп көрүп
турар-дыр бис. Шыны-биле
алмаш, «бистер тилээрине
хемин-даа идегел чок үйеңи-
чидерге боо-чепсекти чажы-
ла-биле чорудуп берип турар-
дыр бис» — деп, «Вашингтон
пост» түңел кылган.

ТЕРРОРИСТЕРНИҢ БАШТЫҢЫ АКШ-ТА

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Ан-
голаның контрреволюционер-
лериниң болгаш кижанышкисиниң
баштыгынын бирээни
Читунда Ои Каттышкан
Штаттарга чедер, АКШ-
ның күрсектериниң африка
херектер талазы-биле дузала-
чы Крокер-биле болгаш ад-
министрацияны өскө-даа улук
дузаладыг ажылаачылары-

биле ужурашкан.
Күрдепарментиниң албан
ужурунда төлөлекчи ындаг
ужуражышкыларын эр-
тирелинин фактыны башта-
кан болгаш «АКШ-ның адми-
страцияны албан кижиле-
рин УНИТА-ның төлөлекчи-
лери-биле ужуражырын үр-
гүчүлүп турарын» айткан.
Ол ычалаа-даа Читунданың

амгы бо аян-чорунуң кан-
ды-даа тодаргай сорулганын
дыңдырыпкан шуут ойтала-
ган. Америк албан ужурунда
төлөлекчилер-биле чугаала-
жышкыларын соода эрге-
бечилерин баштыны УНИТА-
ның террористтерин талазы-
га киркип, Анголаже ажык
холгарлаашкыны кылгырине
кыйгырган.

Израильдин дерзиси үүмөдү

ДАМАСК. (СЭТА). Израиль
эжелекчилер кара-бажыне
кир октаггытарн палестин
патриоттары кижжи шылаар
арга чок байдалдаа тудуп
турарын туттурган палестин-
терин эргелерин камгалаар
талазы-биле комиссияны ме-
да нестеркен өтөдүндө дем-
делген. 4-тен 5 метр чедир
хемчегиниң кир-бажың кеме-
раларында кылды-даа кижжи
эртенки чок 20 болгаш оон-да
хей палестиниерин хоругула
турарын документте айткан.
Кандыг-даа берге таарылаа
хоругдалгырган бичи-даа
эмчи дуаламчызы албайн ту-
рар. Оларны араатанымгы
бу-биле сол, кандыг-даа чылда-
гаан чокка кижжи олуруп-даа,
чыдып-даа шылаас карьерже
— даш шоолайже кир октап
турар. Араатанымгы ажилаш-
кынын түңселинде дык хей
хоругдалгырган кижилер инва-
дтер бооп турар.

Кеди чок перспективалар

ПАРИЖ. (СЭТА). Францу-
зтарын хей кезин эртенки чыл-
ды түңселинде багаш чыл-
сап турар болгаш чаа эге-
лэи чылда эки перспектив-
ларга кандыг-даа идегел чок
бооп турар. Ол дугайын фран-
цуз Софрес инитиеленин
салган айтырларынын со-
дула парлаттыган түңселинде
чугаалап турар.

Айтырларының барык 70

Ку-клукс-кланның планнары

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Эске-
даа бөлүк дык реаксылыг,
денди барын үүмөдү аме-
рик организациалар-биле ка-
ды элэи каш күрүлелерге
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок-азы
ылгаар идеологиянын нестер-
дир турар өскө-даа улаарлар
га уду элпеш чок демиселди
эргилелерин кылгыры, поли-
тикти чылдаашкы-биле хей
кижилер өлүрерин, массалыг
террорну кылгыры ку-клукс-
клан планнап турар. Ындыг
бодаларын дугайын Мон-
гомери хоорайда (Алабама
штат) үнүп турар «Монтгоме-
ри джорнал-адвертайзер» со-
лун дыңнаткан.
Ку-клукс-клан-биле болгаш
кижи көөр хөөн чок соок

ТИШЕЛГЕНИҢ ТУГУ РЕЙХСТАГТЫҢ КЫРЫНДА

Ала-чурттуң «Улуг дайымын» баштайгы хүнүндө эң сөөлүгү хүнүгө чедир редакцияда даялазды-биле алды-алгы фронттарга чыгара мей. 1945 чыл үнү келген. Фашизмни чыла шаа, тилдээр хүн чоокшулап келгенде бистер шүптү билеп турдуу.

Берлинде рейхстагтың кырында Тишелгеннің туугу көдүрөр төөгүлүг болушуну чурукка тирттирип алыры. №1 сорулган турган. Ол чурукту тирттирери менээ аталдым херээ кылдыр санап турдум: чүте дээрге, Тишелгеннің тууганын бистин дайымын чыгарыштың. Хасаа хөлге болгаш Халхия-Гол хемге японлар-биле тулушкунунарга, Филиппинде «Манергейм шүгүмүг» көдүрүп баста тирттирген мен.

Совет Армияны шыкы халлазашкын эгелзеп, Берлинде рейхстагтың кырында Тишелгеннің туугу көдүрүп чыгаруу чуруктары Москваже козгалды дүргө чедиринин козгалды тургускан планын «Правданың» мүнчиге редактор турган Петр Николаевич Поспеловтуң студияны кырында март 1-де салып кагдым. Редакторун алынга билдирешинимде шүптү чүвени тайыларлаа мен: чурукту тирттирериң аргалары болгаш оң соода негатиива 6-10 шак дүргүзүлдө редакцияже калчар чедирин эхээри-лаа. Мээл оланын редакцияга деген.

Берлин чоогунга келген бис. Бирги эишелдэ калдыг кезек турарын тодарткыч, генерал-лейтенант С. М. Кривошеиннің командалыкын бирги танк корпусунче дораан чорутум.

1945 чылдың апрель 22-ин дүрөөн кончут карагыч болган. Дээрде кылды дээр сымда-лаа чок. Берлинни чүгдө орттерин коргучуг чалымын чырыдып каап турган. Хоорайга согу-төөн талазын дон чоокшулап келгенде, Хоорай кыдым поган үнүштерге бурткен, садтар ортузунда бай бажыңнар, каас виллалар. Бичаа-лаа олар ам доор-доор шивээ алган, камгаланырыга белеп турганар. «Немел, иржыммы болгаш сагал-са-чуруму сагы! Берли дүр-дүр берес» — деп, бажыңнар ханаларында бажың.

Вайрубтуң танклары баштайгы эишелдэ чоруп орган. Черни каскаш, фашист танкларын илар кинир тургускан, он аждадырга белеккен каан бистин хайгымчыларыныс хенертен көрүп кааннар. Оон иңай кудумчуларда баррикадалар. Корпустун командиралыгы Байруб байдалды болгаш баррикадаларның координаттарын илет-лээш, «катошалар-биле» фашистерге «байр» чедирини дилээ.

Ол үеде дайымын солдаттары танкларыныс фауст-палачылар-биле чоокку чыгарышан адыл эгелзештер. «Катошаның» даштаашкынылар атак эгелзешин дил-каткан, Вайрубтуң тода ко-мандызы радиога чыгыланган: — Шүптүзүңга, шүптүзүңга, шүптүзүңга! Бөгүн Ленинниң торуттуңун хүнү. Ол улуг болушунуңуң демделзешинер, эштер! Белектер! От эжидар!

Даштаашкындан чер сирти-решин турган, оон соод даяр ийги, чыкы. Баррикада чаштай берген. Снарядтарын, ракеталарын чаштышкыны-дан өрттөп, хып турган бажыңнарны одашан бүргө дээр кызыл-күрөң кылдыр чырып турган. Фашистер камгалалында тейдэ белеккенген. Эрги, бажың бажыңарын подвалында чаштыган фашистерни тил, чедери кончут берге турган. Танклар кончут оокку бургунаарлап, чидирит улуг турган: миналыг шолдерге чашты, фаустылар-дан өрттөп турган.

Бичаа-лаа халлазашкын уламчылашышан. Апрель 22-ин эртенінде №219 танк бригадасы фашистерниң тулган быжыгланган унутуузу унуткаш, Берлин-ниң кыдым Вайсесееж шүрт-түп кирсини корустуң командиринге Вайруб дилчел-лаш.

— Байр чедирип тур мей! Силер Берлинне баштайгы кил-рип турарларын санында сил-ер — деп, генерал-лейтенант Кривошеина чутаалаан.

Апрель 23-тен 30-те чедир-ле бригада неметтерин камгала-мы үргөшөп, танкистер кудумчу, квартал бурзуу дээр тулуңу, рейхстагче чоокшулап бар чорал.

Вайрубтуң бригадасы Тир-гартен паркига соолгу тула-чушкуну берген. Тулушук-куу аар болган. 200 хире метр черде рейх-стаг ишталып турган. Оон кыр-мында Тишелгеннің совет тугу кинесип үнгөн. Бичаа-лаа рейхстаг дээр тулушукун уламчылашышан. Киноопера-тор Роман Кармен-биле бис ийилзеп рейхстагтын бажы-ныче эртер дээр шүртүл-ле чор бис. Долгандыр боолан турган. Адак соолуңда туку-чурукка тирттирип аптымыс. Фотоаппараттын чашымы каш-лаа улай далажын шык-ылаттым. Тишелгеннің тугу ам-на планкама!

Тулушукун оң соода каш шак уламчылаан.

Бранденбург хаалгашыне маңаптым. Мурунда оу тавартышкы рейхтиң эти-летирбес шеригери бис-биле эртин турган, ам тутту-руларын колонназы бажың халайтылкан шушкан. Элең каш чурук тирттиргилдизим.

Кежээкиниң 6 шак. Төөгү-лүг чуруктары, дүгүрүшканы-мыс: «Байр» Москваже, «Прав-даның» редакцияныче дүргө чедир ужурут. Берлинде ушери берге. Шүптү кулу-мчуларын бистин шерияныс дол-ган. Бичаа-лаа ПО-2 само-лудум белеп. Анда пат боор-да чекеш, ужудукчу Иван Вешап-биле фронт ишталык-дон-дораан ужуштуус. Мээң ажылымың чутаалаан инда бидир. Кежээкиниң 7 шак. Фронт командиралыкым, Со-вет Эвилелиниң маршалы Т. К. Жуковал долгааш, чурукту Москваже дол-дораан чедир-ри-биле самолотту чорударып диледим. Беш минута болга-да болу долгааш: «Силерия Москваже чорудар дугайында айтышкын бердинген. Мен-ла чаагай!» — деп, маршал чутаа-лаан.

Тускай самолёт-биле 21.00 шак турда, агаарже көдүрүл-үндүш. Унелиг чуруктуг планкамы ишчилем херээде хойумда шыжап алган мей. Командиралык айтышкын-ниң эдугаар Янука (Польша) чекеш, оон дүнеси бомбардир-овщик самолете солуы олу-рар, ол мени Москвага чедир-тер турган. Билар кырың-зай үе чидар. Ужудукчу радиода диктортор Москва-да ужурут чөшкөрдөй айттырагы-ларын бербес. Бичаа түгү халысалганы болумга алгаш, Москваже дорт ужурут ай-тышкыны ужудуктуга бер-дим.

Байдал мындыг турган, Со-вет Эвилелиниң кызыгарын эртер ужура ужудукчу бу-руу хүнүң-не чаа паролы алыр. Мээң ужудукчула парол чок. (Янука чедир чөш-көрдөй болгай). Дээр Кол командиралыкым Става-зыче самолёттан-на радио-граммага Берлинни алганын дугайында чутула материал эхел чоруп бистин самолёт-ту Совет Эвилелиниң кызы-гарын тавартыг эртеринер дилээр ужура тавартышкыс. Кызыгарга чедир ужурут чо-руста, эинт кезектеринче дугаа чедир келер боор деп илетзеш, кызыгарже чоокку-ла келдеш. Бичаа чүве каада боор! Соолуңда дин-назын, бистин самолётуус 62 ойбактык болган-дыр. Ду-жаал манап агаарга чартык каа болдууш. Кызыгарын мынчалар эртин келдеш.

Москвын Топ аэродромга 23 шак 38 минута турда хо-нуштуус. Машина манап тур-ган.

Чартык шак болгаш редак-тор эш Поспеловтуң кабинет-динче кирип бар чор мей. — Халатың-ла реис болду, Пруссияның кырыңче канчап чоруп барганың ол? — деп, бар кижжи ажылап айттыр.

Редакторга калгеш, рапорт-тадым: — «Тишелгеннің тугу Бер-линде рейхстагтың кырында» деп тирттирген чурукту чедир-ип эхелдим. Ол минуталары бажың көр-гүзери берге. Бистер шүптүүс чоруп, сагыш-сеткилик дүгү-рөп турган. Петр Николаевич хо-луңу дымгып туткаш, чет-тиришканын илергеледи.

Редакторун кабинетинде 3 шак 10 минута.

1945 чылдың май 3-теги «Правда» солуңуң чаа номе-рин хо-луга удааанда тууду-турдум. Бичаа 1945 чылдың май 2-де Берлиннің дүшкени-ниң дугайында Дээр Кол ко-мандиралыкым дугааа болгаш «Тишелгеннің тугу Бер-линде рейхстагтың кырында» «Генерал Кривошеиннің танкистерниң Тилеге ко-лонназында митинг» бол-гаш «Туттурган неметтерин Бранденбург хаалгашыны та-варти Берлинче дедир кези-турары» — деп мээң тирттир-ганы чуруктары парлап үн-дүргөн чүве.

Май 3-те эртенгиң 7 ша-ка «Правданың» алгаш кай-муну самолётка элзеп, ужу-туус. Тилекте-дүйнүшчелар «Правданың» рейхстагтын ха-лаларында ол-ла хүн номчу-турган. Ол дугайында ады-палыг калгашкын солу болган. Берлинниң кудумчуларында чурттакчылар Берлинге пар-лааттыган орус солу «Прав-даның» номчу турар деп Лон-донун радиога чарлаан. «Таймс» солуңга май 4-те Москвадан Лондонче алында-парат-биле дамчыткан Берлин-ге мээң тирттирген чурукта-рыны база парлаан.

Виктор ТЕМИН.
(Уламчылыг).

Донецкийн Ленин элтиг металлургия заводунун анык-ажылыштары гвардейки Со-вет Эвилелиниң Мадыры Иван Ткаченкоу мадыры чоруту-рун 40 чыл болурунга алдыр-гыткан шалымын элчегин эртерин турган. Ол 30 чылдарла, анык электросле-сарылап ажылдап турган. Фа-шистер бистин чуртуушче халдан келирге, И. Ткаченко фронттуге чорупкан.

Донбасы болуңуң адым чок мадыртыг чорун дайы-жоостур чыгай бергенде — Чоон Пруссияга кылган. И. Ткаче-ноу командиралыкын бөлүк да-йымычлары фашисттер шериг-лерин турган черинче ханы-лап кирген, совет артыларын-га дайымын рашы-биле чө-пөс адыр кылдыр айткан бе-рип турган. Фашистер олар-ның турган черин билди кааш, деп эвес тулушукунуңуң же-лээрге, И. Ткаченко бистин батареяныска боттарыныч турган черин айткан берген.

С. САВЧЕНКО.

Чайнборд

1. Төөгү эртемнериниң кандидаты. 2. Тываның кызыгар районунда кем адым. 3. Кызыл хоорайда кинотеатр. 4. Моол чогаалчы. 5. Тывада соол. 6. Украинда хоорай. 7. Кеж унелиг суг амыткан. 8. Тывада билигт халасарин бирзэн. 9. Тываның улустуң чогаалчы. 10. Боо. 11. Эт кыжы. 12. Ине бурдул үнүш. 13. ТАРН ТК-ның секретары. 14. Улут орус чогаалчы. 15. Тывага профузел ажалдакчы. 16. Каастага. 17. Халден үнгөн хем. 18. Журналист. 19. Бажың эдилди (демир). 20. Тыва шүлүкчү. 21. Кышкы үеде ажы-лап эт-херекес. 22. Сурагым тыва чогаалчы. 23. Талгыр, ууң хемчээл. 24. Шин мадыры. 25. Тараа ному. 26. Тыва чогаалчы. 27. Социалист Күш-ажылдын Мадыры, чогаалчы. 28. Партиянык, күш-ажылдын хоочуну. 29. Роман. 30. Сугарылга суму. 31. Шарыга ажылаар эт-херекес. 32. Алга сөзү. 33. Билгиржак херекес. 34. Оолдан мал суду. 35. Ан-чыга. 36. Тывада тайга. 37. Бездик черлеп эртер ажы. 38. Токтод хем. 39. Тыва артист. 40. Сурагым артист. 41. Тыва-нын комсомол шапталының лауреады. 42. Электин Чырыкты. 43. Тывада хоорай. 44. Улут-Хемин бин адыры. 45. Аалчидар бажың. 46. Чогаалчы. 47. Байрала. 48. Чер ады. 49. Район тавы. 50. Сурагым хем эччи. 51. Хоочу совет шериг на-чалыгы. 52. Электри тогуңуң эге хемчээл. 53. Район ады. 54. Хем ады. 55. Тывада тайга. 56. Хоочун башкы. 57. Чер-каар херекес. 58. Археолог, эртемден. 59. Алчы ит. 60. Ка-лай херекес. 61. Чаа чыл байырлы. Таймалыр: Секстер иштине херекестеринер бижи демдээ — дефистерин чамдык херекестерде кирип.

Донецкийн Ленин элтиг металлургия заводунун анык-ажылыштары гвардейки Со-вет Эвилелиниң Мадыры Иван Ткаченкоу мадыры чоруту-рун 40 чыл болурунга алдыр-гыткан шалымын элчегин эртерин турган. Ол 30 чылдарла, анык электросле-сарылап ажылдап турган. Фа-шистер бистин чуртуушче халдан келирге, И. Ткаченко фронттуге чорупкан.

Донбасы болуңуң адым чок мадыртыг чорун дайы-жоостур чыгай бергенде — Чоон Пруссияга кылган. И. Ткаче-ноу командиралыкын бөлүк да-йымычлары фашисттер шериг-лерин турган черинче ханы-лап кирген, совет артыларын-га дайымын рашы-биле чө-пөс адыр кылдыр айткан бе-рип турган. Фашистер олар-ның турган черин билди кааш, деп эвес тулушукунуңуң же-лээрге, И. Ткаченко бистин батареяныска боттарыныч турган черин айткан берген.

С. САВЧЕНКО.

Чайнборд

1. Төөгү эртемнериниң кандидаты. 2. Тываның кызыгар районунда кем адым. 3. Кызыл хоорайда кинотеатр. 4. Моол чогаалчы. 5. Тывада соол. 6. Украинда хоорай. 7. Кеж унелиг суг амыткан. 8. Тывада билигт халасарин бирзэн. 9. Тываның улустуң чогаалчы. 10. Боо. 11. Эт кыжы. 12. Ине бурдул үнүш. 13. ТАРН ТК-ның секретары. 14. Улут орус чогаалчы. 15. Тывага профузел ажалдакчы. 16. Каастага. 17. Халден үнгөн хем. 18. Журналист. 19. Бажың эдилди (демир). 20. Тыва шүлүкчү. 21. Кышкы үеде ажы-лап эт-херекес. 22. Сурагым тыва чогаалчы. 23. Талгыр, ууң хемчээл. 24. Шин мадыры. 25. Тараа ному. 26. Тыва чогаалчы. 27. Социалист Күш-ажылдын Мадыры, чогаалчы. 28. Партиянык, күш-ажылдын хоочуну. 29. Роман. 30. Сугарылга суму. 31. Шарыга ажылаар эт-херекес. 32. Алга сөзү. 33. Билгиржак херекес. 34. Оолдан мал суду. 35. Ан-чыга. 36. Тывада тайга. 37. Бездик черлеп эртер ажы. 38. Токтод хем. 39. Тыва артист. 40. Сурагым артист. 41. Тыва-нын комсомол шапталының лауреады. 42. Электин Чырыкты. 43. Тывада хоорай. 44. Улут-Хемин бин адыры. 45. Аалчидар бажың. 46. Чогаалчы. 47. Байрала. 48. Чер ады. 49. Район тавы. 50. Сурагым хем эччи. 51. Хоочу совет шериг на-чалыгы. 52. Электри тогуңуң эге хемчээл. 53. Район ады. 54. Хем ады. 55. Тывада тайга. 56. Хоочун башкы. 57. Чер-каар херекес. 58. Археолог, эртемден. 59. Алчы ит. 60. Ка-лай херекес. 61. Чаа чыл байырлы. Таймалыр: Секстер иштине херекестеринер бижи демдээ — дефистерин чамдык херекестерде кирип.

Д. МОНГУШ.

лиг чүве дээр. Ынакшыла дугайында чөже төөгү чогул! — Че. Ынак-ла дир. Демги мээң ужурашканын кыс «кырганың» анык ирги бе? — Ой, та, күжүрүм. Сээң чүрөңче от-көс далажкан хыс болганда, эриг баарлы элек сепкилдиг-ле турганы ол-дур ийни. Болчак кылдым бе? — Өг-бүлелиг кижжи шык-ажы мен. Мен оңу чор мен. Дүн эс болган тууду сым-дыс кара улам чырык кылдыр көстүр. Бирде-бирде бо-лап чорутурумга, кижилер ынакшыл дээр октаргайже кылтып турганым-лаа. Харжыгаштар, уурук-суу-руктап черже дүжүл-ле тур-лар. Бүгү бойдус улам-на чазартып тур.

Ыңай-бөр шушкан кижилер кышты-лаа тоор хире эвес. Чылыг киж дээрге, киж бурууңуң чүрөңче кирип шы-далап от-көс дег мынак-шыдың чалың-биле сүлээр-лиг шыкшатар. Бүгү кижилер-нин мынакшылы каттышса, соок-лаа кышты чылымдар сорунзатгы шыкаш.

Д. МОНГУШ.

Мячилиг хоккей

БАЙДАЛ ӨСКЕРИЛБЭЭН

«Енисей» (Красноярск), «Ди-намо» (Москва) болгаш «Зор-кий» (Красногорск) коман-дарының спортчулары мячилиг хоккейге чурттуң чемпионды-кың табдышын баштап, ка-ны-лаа 17-17 санарыг бо-луп турар. Олар шүптү ботта-рыңкы шөлүгө, тилелгелери чедип алганыр.

«Енисей» Оскинин «Юность» командалыг 9-2 санга уткаш. Командазында дорт санын жө-көшөп, Красноярскның хок-кейжиси Пашкин онза шыла-раа. Москва чоогунуң спорт-чулары Алма-Атаның динамо-жулары 5:1-ге, а найысылал-дын хоккейжileri — Уфа-новскениң «Волга» 3:1-сан-га тус-тузунда уткаш. Бо дээр-ге ул чемпионатка динамо-жу-ларын сесип тилелгелер-дир. Оларынч сөөлү болган ужу-ра-жылаз ул командалыг ар-тык күштүң көргөшкөн.

(ЭТА).

ТЛВ

ЯНВАРЬ 5-ТЕ

БИРГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

8.00 — «Уе» 8.40 — Эртенги гимнастика. 8.55 — Шыраа-га дегелер чемпионды. 9.10 — Адыл жок шамчозош. 9.40 — СССР-ниң музыка фольк-лору. 10.00 — «Свеборг». Уран-чечен телефильмин 2-я сериям. 11.20 — Делегация улустарын уран чогаал-галары. 11.45 — «Өг-бүлө бол-ган шыла». 12.15 — «Чурук-чулар дугайында чечен чута-лар». 12.50 — Бүгү-үнүлдүн «Эш иш» деп телеконкурсу. 13.50 — Бөгүн дегелер. 14.05 — «Таланттыг төрттүгүн». 1-ги фильм. 15.20 — «Өнүк-терин арын-нууру». 16.05 — «Урулдар» фильм. «Тан-ственый старик». 17.15 — Док. телефильм. 17.35 — Чаа филь-м-концерт. 17.55 — Мультифильм. 18.25 — Политиктер таймалы-жылы Л. А. Вознесенскийниң СССР-ин телепрограммасы. 18.55 — «Дирг амы-таннар амыралы». 19.55 — Чаа телесери. «Зерно риса». 21.00 — «Уе». 21.30 — «Зерно риса». Телесериин уланткан. 22.40 — Телесериал. 22.50 — 23.05 — Шыраага дегелер чемпионды.

ИПИГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

8.00 — Эртенги гимнастика. 8.15 — Бир эвес кызык болу-шканы. 8.25 — Чаа док. теле-фильм. «Номун калчар би-жирит». 9.00 — «Эртенги по-яны». 9.30 — Бистин саз. 10.00 — Док. фильм. 10.20 — Казах-ССР-ин телепрограммасы. 11.20 — «Олуг санынның мастерлери. Н. А. Обухова». 12.00 — «Попи-алының тө-лөк». Урулдарга уран-чечен те-лефильм. 1-ги, 2-ги сериялар. 14.10 — «Эш келген». Теле-фильм. 14.45 — Мультифильм. 15.20 — Фильм-концерт. 16.25 — Эртен-тоймыкылыг фильм. 16.45 — Эстрада даямчыла-ны. 17.40 — Док. телефильм. 18.00 — М. Равель. «Вальс». Хореографтыг поэма. 18.15 — Кино «Киржактын эленини». 19.00 — Концерт. 19.45 — Делегация болушкунуңар дегелер. 20.00 — «Танч-кыт уулар, таштал». 20.15 — Концерт. 21.00 — «Уе». 21.35 — 00.00 — «Не бойся, я с тобой». Уран-чечен телефильмин 1-ги, 2-ги сериялары.

АГААР

Республикага шокор булут-тар, чарбас. Соңгу-барыла чүктен хатын күжү сорула-ла 2-7 метр. Диче алырын температурасы 40—45, чамдык черлерге 32—37 градус тоор. Хүндүс 28—33, намык чер-лерге 20—25 градус тоор. Кызыла чута булуттар, чарбас. Хат копкаш. Диче алаарын температурасы 42—44, хүндүс 28—30 градус тоор.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

УКИНОВ

ЯНВАРЬ 5-ТЕ

«НАИРАЛ»: «Кашей бес-смертний» 10.00. «Москва са-лам не верит» (2 сериялыг) 11.30, 19.00. «Любовь и го-ду-би» 14.20, 16.40 шактарда. «ПИОНЕР»: «Граждан Все-ленной» 9.00, 12.30. «Валдик без годовых» 10.30, 14.00. «Без права на провал» 15.55. «Злой дух Янбуя» 17.55. «Пришло время любви» 19.45 шактар-да.

«КАА-ХЕМ»: Киносборник 12.00. «Дети без матерей» (2 сериялыг) 14.00, 17.00, 19.30 шактарда. «ВОСТОК»: «Ринад нуку-Зифа» 14.00. «Прелюдия су-лы» 17.10. «Зулов, вы уоле-ны» 15.30, 19.40 (узаткан) шактарда.

Солун неделяда 6 катал үнер.

Чыгыш №3019.

ХЫЛЫШ БОЛГАШ МЫЙЫС

Хылыш сураа үнгөн соода кескен-не боор. Мыйыс-чары тараан соода үскен-не боор. Кыртыжаңаан силел баштыг дилдирештиң Мыйыраңаан сөдүргези мыдыг чораш.

Грузин чон чараш чайныг ууус чорду. Кудук чайык, хөгүд-омак, ирмыг-шоордуг. Есенинниң адааны дег, шымы кулак, Есенинниң чааганы дег, шымы кулак.

Самнап турда, хылыштары кылаңажыр, «Суликозун» сугаук шыкаш мзырып аар. Чачанын мыйыс долдур кудун сунар. Суларан-лаа, уурап-лаа болур чыгы.

Тыва чоңун хосталгамы, чыргалы дээр. Тынны бесин соонга кагаш тулуп чораш. Сурун маалыр—Грузия эрес огу. Сүргүлааза сагыжыга дораан кирер.

Кударааштың Лермонтовтун бижини дег. Грузин эр өшке соккан хылыш бижэ. Амыг шагда—бистин өйдө, совет хүндө. Аас-кежик, найраалдың демдээ болган.

Грузин өш, саякы дээр, Кавказы дээр. Күжүр болум аалым дээр, Салым дээр. Хыла жазы хылажыны талаан сүбэл, Мыйыс долу араганын ижип тур мей.

К. КУДАЖЫ.

ТЫВА КОЛЛЕКЦИЯЛАР

Томскийн күрүс университетиниң чыныда Сибириңиң археология болгаш этнография музейинде эртемег хамаралыг-галыг тыва этнография кол-лекциялары шыгартынып тур-ар. Ол коллекциялар дуга-йында калдыг-лаа сураг чок турган. Чүгдө 1931 чылда Том-скийге үнгөн «Сибириңиң шын-челениниң дугайында материал-дар» деп ному И. В. Магко-втуң «Танды-Тываның уран чүдү» деп бичиң чүдүндө хай эвес тайылыр бар.

Тываның бурунгу этногра-фия материалдарын Тывага чурттап турган Г. П. Сафьянов чыгаш, 1888 чылда ук музей-ге берген. Ол коллекцияны аразында хөгжүм херекселде-ри, хеп аймаа, аят дерин, ан-дазын болгаш өске-лаа ажал-агыч чөсө бар. Бичаагы Тыва-ның этнографиянык сура-галыг ишчилекчиси А. В. Адри-ановтуң чыгаш чүдүлери дыкка солу. Ол чүдүлериң хай кезин музейге 1919 чылда кырген. Музейниң География кыдызын эргелекчиси про-фессор С. И. Рузвигот чор-руткан бижинге ол «коллек-цияларын чөй кезин Урянхай крайга археологтуг казым-кынардан, а чамдызы ол крайдан үндүр сөөктен төөгү материалдарында чыгыпкан» деп дичааткан. А. В. Адрианов оон иңай «археология кол-лекциясы Ортаагы болгаш Чоон Азияны шынчээр орус комитетке (Этнографта) хамар-жыр, а этнография кезин бо-лунуң хуу өнүгү» дээрин тай-мылырлаан, Адрианов Тывага шынчилелдерин ол комитеттиң хөрөгтүн-биле болгаш далаз-зы-биле чоруткан.

Адриановтуң коллекциязыга XIX чүс чылдың төңүзүндө болгаш XX чүс чылдың эге-аниде тываларын материал-дыг болгаш угаан-боода кул-тураларын көргүсчү чүдүлери кирип турар. Оларынч аразында дөмүр бастыкыштар-биле каастаан хам саадак, хөг